

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти

Кафедра початкової та дошкільної освіти

КУРАХ ДІАНА БОГДАНІВНА

**ЗМІСТ ТА НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Науковий керівник:

професор кафедри початкової
та дошкільної освіти
доктор педагогічних наук,
професор
Галян О. І.

Львів-2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	7
1.1. Ігрова компетентність: сутність та показники прояву в дошкільному віці.....	7
1.2. Педагогічні умови формування ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	25
1.3 Формування ігрової компетентності дітей дошкільного віку як складової підготовки до умов навчання в НУШ.....	38
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНІВ ПРОЯВУ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	45
2.1. Вивчення рівнів ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	45
2.2. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів (констатувальний етап).....	48
2.3. Програма розвитку ігрової компетентності (формульвальний етап).....	52
2.4. Результати впровадження програми розвитку ігрової компетентності.....	59
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На етапі розвитку освіти висуваються нові вимоги щодо якості виховання дітей. У зв'язку з прийняттям в Україні закону «Про освіту» і Державного стандарту дошкільної освіти ставиться завдання щодо розвитку дітей в діяльності в різних видах спілкування з урахуванням їх вікових, індивідуальних психологічних та фізіологічних особливостей. У стандарті наголошується, що для дітей дошкільного віку характерні такі види діяльності як ігрова, комунікативна, пізнавально-дослідна, а також сприйняття художньої літератури та фольклору, самообслуговування та елементарна побутова праця, конструювання, образотворча, музична та рухова форми активності дитини.

У процесі різних видів діяльності відбувається пізнання предметів та явищ навколишнього світу, відносин людей, розвивається мовлення та навички спілкування, відбувається становлення особистості людини. Але головною, провідною діяльністю в дошкільному віці є ігрова діяльність, внаслідок її незаперечного значення для психічного розвитку.

У вітчизняній психології сформувався погляд на гру як на найважливішу та надзвичайно ефективну у дитячому віці форму соціалізації дитини, що забезпечує освоєння світу людських відносин. Вона містить зразок майбутнього дорослого життя у зрозумілій та доступній для наслідування дитини формі.

Проблемі гри дітей дошкільного віку присвячено багато досліджень. Ігрову діяльність досліджували у своїх працях О. Андрощук, О. Голюк, М. Замелюк, К. Крутій та багато інших науковців.

Ігри є джерелом формування соціальної свідомості дитини та можливості розвитку пізнавальної діяльності. У процесі розвитку гри дитина переходить від простих, елементарних, готових сюжетів до складних, самостійно вигаданих, що охоплює практично всі сфери дійсності. Вона навчається грати не поряд з іншими дітьми, а разом із ними, обходиться без численних ігрових атрибутів, опановує

правила гри і починає слідувати їм, хоч би якими складними вони були. Можливості гри розширюють світ дошкільника та забезпечують йому внутрішній емоційний комфорт. У грі розвивається здатність до уяви, образне мислення (дитина відтворює цікаві для нього сфери життя за допомогою умовних дій – спочатку це дії з іграшками, що заміщають справжні речі, а відтак – образотворчі, мовні і уявні дії, що здійснюються в «умі», у внутрішньому плані).

Для успішного опанування ігровою діяльністю у дітей повинні бути сформовані ігрові вміння – переважаючий у дитини спосіб побудови гри та потенційна можливість використовувати різні способи. На основі досліджень встановлено, що у старшому дошкільному віці дитина може приймати та послідовно змінювати ігрові ролі, реалізовувати їх через дії з предметами та рольове мовлення, організовувати та залучатися у рольову взаємодію з партнером-ровесником.

Щоб освоїти ігрові вміння, дитина повинна не тільки мати значний запас знань та вражень, але й вільно оперувати всіма елементами сюжету, а також володіти мовою гри – ігровою дією в її різноманітних формах. Для цього в закладі дошкільної освіти має бути організована систематична і послідовна робота.

Аналіз наукової літератури уможливив виявлення низки суперечностей, наявних у формуванні ігрових умінь дітей дошкільного віку. Це суперечності між:

- між зростаючим інтересом дітей до ігрової діяльності та тенденцією до її зникнення із життя дітей;
- між потребою сучасного суспільства в розвитку вміння дітей взаємодіяти один з одним та відсутністю у практиці закладів дошкільної освіти спеціальної, послідовної, диференційованої роботи з формування ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку.

Пошук педагогічно ефективних шляхів вирішення цих суперечностей спричиняє потребу виявлення науково-обґрунтованих підходів до формування

ігрових умінь дітей дошкільного віку, що становить проблему дослідження, яка актуальна як для теорії, так і для практики дошкільної освіти.

Актуальність проблеми дослідження зумовила вибір теми «Зміст та напрямки формування ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку». Вибір теми визначив мету, об'єкт, предмет та завдання дослідження.

Об'єкт дослідження – процес формування ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку як елементу ігрової компетентності.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та впровадити в практику роботи закладу дошкільної освіти педагогічні умови формування ігрових умінь дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

- Проаналізувати сутність та показники прояву ігрової компетентності в дошкільному віці.
- Охарактеризувати педагогічні умови формування ігрових умінь в структурі ігрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.
- Визначити рівні прояву ігрових умінь дітей старшого дошкільного віку.
- Розкрити дієві інструменти розвитку ігрових умінь старших дошкільників.

Згідно з гіпотезою дослідження, формування ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку проходитиме ефективніше за умови використання потенціалу сюжетно-рольових ігор; підвищення педагогічної компетентності батьків з формування ігрових умінь дітей; створення в закладі дошкільної освіти відповідно спрямованого предметно-ігрового середовища.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літератури з проблеми дослідження), емпіричні (педагогічне спостереження, бесіда, експеримент). Названі методи дозволили виявити сучасний стан проблеми

дослідження, сформулювати висновки про ефективність відповідних педагогічних умов формування ігрових умінь як елементу ігрової компетентності дітей дошкільного віку, а також обґрунтувати та в ході дослідно-експериментальної роботи перевірити умови формування ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку.

Дослідно-експериментальна база дослідження: ЗДО №1 м. Сколе.

Теоретичне значення та новизна: узагальнено та систематизовано поняття ігрової компетентності, проаналізовано сутність та рівні прояву ігрових умінь дітей дошкільного віку; охарактеризовано педагогічні умови формування ігрової компетентності в старшому дошкільному віці.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що отримані результати стануть основою для вдосконалення роботи закладів дошкільної освіти в освітньому напрямі «Гра дитини» з метою визначення змісту та особливостей набуття дітьми ігрової компетентності, урахування педагогічних умов формування ігрових умінь дітей старшого дошкільного віку через впровадження спеціально розробленої програми.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження представлено в доповіді на VIII Всеукраїнській студентській науковій конференції «Сучасні погляди та актуальні проблеми педагогічної освіти» (Львів, 23 березня 2023 року) та викладено у публікації «Чинники формування ігрових компетентностей дітей старшого дошкільного віку» (Курах, 2023).

Структура та обсяг роботи: Магістерська робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (75 позицій), додатків. Загальний обсяг дослідження – 75 с., з них – 63 основного тексту. Робота містить 7 таблиць, 1 рисунок, 1 додаток.

ВИСНОВКИ

В результаті написання роботи ми дійшли наступних висновків.

1. Проаналізувавши психолого-педагогічну літературу, ми дійшли наступного визначення ключового поняття: ігрові вміння – сукупність розумових та практичних дій, освоєних способів ігрової діяльності. У старшому дошкільному віці формуються такі ігрові вміння, як вміння приймати та послідовно змінювати ігрові ролі, реалізовувати їх через дії з предметами та рольовим мовленням, вступати у рольову взаємодію з партнером-ровесником. Беручи на себе роль у сюжетній грі, відтворюючи вчинки дорослих, дитина переймається їх почуттями, співпереживає їм, починає орієнтуватися у відносинах для людей, тобто, розвивається емоційна сфера дитини. Це забезпечує можливість формування етичних норм, гуманності, що допоможе зниженню агресивності міжособистісних відносин у майбутньому житті дітей.

2. Нами були поставлені та розкриті педагогічні умови, які сприяють ефективному формуванню ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку. До них належать такі положення: розвивати ігрові вміння через сюжетно-рольові ігри, формувати педагогічну компетентність батьків у формуванні ігрових умінь дітей, створювати предметно-ігрове середовище.

3. Основною метою експериментальної роботи стала перевірка висунутої гіпотези. Експериментальна робота проводилася з дітьми старшого дошкільного віку ЗДО №1 м. Сколе. Результати констатувального етапу показують, що формування ігрових умінь знаходиться на недостатньому рівні розвитку: необхідна спеціальна, цілеспрямована робота у цьому напрямі. Нами виділено три рівні: низький, середній та високий.

4. Результати констатувального етапу дослідження дали змогу виявити рівень розвитку ігрових умінь. Результати засвідчують переважання низького рівня розвитку ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку, що нижче реальних

можливостей дітей цієї вікової групи, про що свідчить наявність дітей, які показали високі результати.

5. Другий етап нашої експериментальної роботи – формувальний мав на меті: експериментально перевірити ефективність запропонованих педагогічних умов у формуванні ігрових умінь у дітей старшого дошкільного віку на основі виділених критеріїв. Комплекс роботи з формування ігрових умінь у дітей старшої дошкільної групи ґрунтується на умовах гіпотези.

6. Експериментальна робота показала, що формування ігрових умінь протікає успішніше при реалізації розроблених педагогічних умов формування ігрових умінь дітей старшого дошкільного віку. Критеріями ефективності формування ігрових умінь є розподіл ролей, основний зміст гри, рольова поведінка, ігрові дії, використання атрибутики та предметів-замінників, використання рольового мовлення, виконання правил. Діагностика рівня сформованості ігрових умінь дітей старшого дошкільного віку після проведення експериментальної роботи за виділеними критеріями показала, що комплекс педагогічних умов є необхідним і достатнім у розвитку ігрових умінь.

Таким чином, гіпотеза доведена, завдання дослідження вирішено.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агіляр-Туклер В. Виховання базових якостей у дітей старшого дошкільного віку як прерогатива особистісного розвитку в умовах сучасного суспільства. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: матер. XI Міжнар. науково-практичної інтернет-конференції* (20-21 лютого 2016 року, Переяслав-Хмельницький). Переяслав-Хмельницький, 2016. С.109-112.
2. Азарова Л., Франчук Н. Організація ігрової діяльності дошкільників як соціально-педагогічна проблема. *Vzdelávanie a spoločnosť* (Освіта та суспільство): зб. наук. праць Прешовського університету. 2016. С. 9-16. URL: https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova8/subor/va_Franchuk.pdf (дата звернення: 20.06.2023)
3. Беленька Г., Машовець М. (Ред.). *Дитина: освітня програма для дітей від 2 до 7 років*. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка. 2020. 212 с.
4. Білан О. *Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»*. Київ: Мандрівець. 2017. 167 с.
5. Богініч О., Бабачук Ю. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку: методичний посібник. Тернопіль. 2014. 224 с.
6. Богуш А., Луцан Н. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навч. посіб. 3-тє вид., допов. Київ: Слово, 2014. 302 с.
7. Бортнюк К., Палецька А. Вплив розвиваючих ігор на формування готовності дитини дошкільного віку до навчання в школі. *Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації: матер. II Всеукраїнської наук.-практ. конференції* (29 квітня 2021 року, Луцьк). Луцьк, 2021. С.14-17. URL: [zbirnyk_2_2021.pdf](#) (дата звернення: 15.05.2023)
8. Бурова А. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 296 с.

9. Гончаренко А. Граємо разом – з іграшками та без них. *Дошкільне виховання*. 2014. № 2. С. 10-12.
10. Гра як провідна діяльність дошкільного віку. URL: <http://mymagickey.com/index.php/batki-ta-diti/17-batki-ta-diti-zagalni/batki-ta-diti/psikhologiya/vikova-psikhologiya/137-rozvitok-psikhiki-u-doshkilnyat-3-roki-6-7-rokiv-2-gra-yak-providna-diyalnist-doshkilnogo-viku> (дата звернення: 10.04.2023)
11. Державний стандарт дошкільної освіти. Нова редакція. Київ, 2022. Наказ МОН № 33 від 12.01.2022 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/> (дата звернення: 06.06.2023)
12. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження: навч.-метод. посіб / Упоряд.: О.Косенчук, І.Новик, О.Венгловська, Л. Куземко. Харків: «Ранок», 2021. 240 с.
13. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В.Огнев'юк; наук. ред. Г.Беленька; авт. кол.: Г.Беленька, О.Богініч, В.Вертугіна та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
14. Довбня С. Вітчизняний досвід програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку в Україні (II половина XX – початок XXI ст.). *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: зб. наук. пр.; Наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Рівне, 2011. Вип. 1 (44). С. 111–114.
15. Довбня С. Гра як історико-педагогічний феномен. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2011. Вип. 9. С. 245–250.
16. Довбня С. Методологічні засади дослідження проблеми вітчизняного досвіду програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку. *Наукові записки Ніжинського державного ун-ту імені Миколи Гоголя*. Сер. Психол.-пед. науки. 2011. № 4. С. 32–35.

17. Довбня С. Вплив психолого-педагогічних чинників на формування програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2012. Ч. 4. С. 50–57.
18. Єпіфанова-Кожевнікова Т. В. Особливості формування ігрової діяльності дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язберезувальної освіти: зб. наук. пр. матеріалів круглого столу (20 жовтня 2022 р., Харків)*. Харків: Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, 2022. С. 48–53.
19. Замелюк М. Ігровий простір дитини дошкільного віку: місце і роль дорослого. *Академічні студії: зб. наукових праць. Серія «Педагогіка»*. 2021. Вип. 2. С. 42–46.
20. Замелюк М. Роль дорослого в розгортанні вільної дитячої гри. *Палітра педагога*. 2021. № 5–6. С. 3–6.
21. Здіховський А. Ігрова діяльність дитини старшого дошкільного віку як детермінанта її соціо-рольової поведінки. *Нова педагогічна думка*. Том 112 № 4. 2022. С. 127-134: URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/500> (дата звернення: 22.05.2023)
22. Каньоса Н. Г. Використання новітніх технологій у процесі особистісно-орієнтованої підготовки фахівців дошкільної освіти. *Педагогічна освіта : теорія і практика* : зб. наук. Праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 25 (2-2018). Ч. 2. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 169–175.
23. Ковалевська Н., Пасічніченко А. Навчальна дисципліна «Технології формування ігрової компетентності» у системі професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. 2020. Вип. 63. С.119–123.

24. Ковалевська Н., Пасічніченко А. Вплив сучасних розвивальних ігор на формування ігрової компетентності дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*. 2022. № 80. С. 3-9
25. Кондратець І. Дитячі ігри очима дорослих, або навчаємо педагогів бути активними учасниками дитячої гри. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2017. С. 12–21.
26. Кондратюк С. Теоретичні основи використання ігор психологічного спрямування в роботі з дітьми дошкільного віку. *Освітологічний дискурс*. № 3(30). 2020. 165 с.
27. Кондратюк С., Середюк М. Дистанційні ігри для дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 12. С. 34-37.
28. Коновальчук І., Наумович А. Педагогічний потенціал ігрової діяльності в розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку. *Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць / за заг. ред. Л. Зданевич, Л. Пісоцької, Н. Миськової, Л. Онофрійчук*. Хмельницький: ХГПА, 2021. С. 91–95.
29. Кононко О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»: концептуальні засади. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. С. 14–24.
30. Концепція загальної середньої освіти. URL: [http://www.ime.edu-ua.net/osv_pol.html](http://www.ime.edu.ua.net/osv_pol.html) (дата звернення: 10.07.2023).
31. Крутій К. Емпіричне дослідження вільної гри дитини в умовах закладу дошкільної освіти під час проведення «Дня без іграшок». *Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наукових праць*. 2019. № 1 (93). С. 26–44. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/12407> (дата звернення: 17.06.2023)
32. Крутій К., Попович О. Що таке сенсорно збагачене середовище. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 10. С. 6–10.

33. Крутій К., Попович О. ECERS-R для оцінки сенсорно збагаченого середовища груп раннього віку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 10. С. 12–16.
34. Крутій К., Деснова І., Замелюк М. Самодіяльна гра дитини дошкільного віку: важливість єдиних термінологічних підходів. *Академічні студії. Педагогіка*. 2022. Вип. 1. С. 122–132.
35. Курах Д. Чинники формування ігрових компетентностей дітей старшого дошкільного віку. *Освітній альманах: зб. студ. наук. праць*. 2023. Вип. 6. С. 234–238. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Osvitniy-almanakh_2023.6.pdf (дата звернення: 12.07.2023)
36. Люта В. В. Формування ігрової компетенції дошкільників як передумова гармонійного розвитку особистості. *Всім Освіта*. 2020. С. 1-4 URL: <https://vsimosvita.com/formuvannya-igrovoyi-kompetentsiyi-doshkilnykiv-yak-peredumova-garmonijnogo-rozvytku-osobystosti> (дата звернення: 17.05.2023)
37. Максимова О. Формування соціальної компетентності дитини дошкільного віку як запорука її успішної адаптації до навчання в школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. 2016. Вип. 20. Ч.2. С. 229–234.
38. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / упорядн. Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін.; заг. ред. М. Грищенко; Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 36 с.
39. Олійник О. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2017. 163 с.
40. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посібник / за ред. Г.Тарасенко. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.

41. Освітній процес в закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану: теорія, практика, інновації: зб. матер. конференції (16 червня 2022 р., Київ) / за ред. О. Рейпольської, О. Брежнєвої, І. Луценко, В. Рагозіної, С. Васильєвої. Київ. 2022. 320 с.
42. Патій І. Організована ігрова діяльність в ДНЗ – важлива передумова для розгортання самостійних ігор дітей та ознайомлення їх з предметним довкіллям. *Онлайн-вісник Квасилівського ЗДО*. 2021. С. 5-7 URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=474> (дата звернення: 19.04.2023)
43. Пихтіна Н. Теорія і методика ігрової діяльності дітей. Ніжин. 2016. 267 с.
44. Піроженко Т. Не заважайте дітям грати – приєднуйтеся. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 6. С. 4-8
45. Піроженко Т. Гра дитини. Впроваджуємо оновлений БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. № 5. С. 3-6
46. Піроженко Т., Карасьова К. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік: навч.-метод. посібник. Київ: Генеза, 2014. 96 с.
47. Поліщук К. Сучасна іграшка: актуальність, тенденції, перспективи впливу на дитину. *Освітній дискурс. Гуманітарні науки*. 2019. Вип. 13. С. 9-88.
48. Поліщук К. Педагогічні умови використання сучасної іграшки як засобу формування світоглядних уявлень дітей старшого дошкільного віку. *Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук праць*. 2019. №1(93). С. 283-302
49. Потапова Л. Гра як засіб виховання особистості, історичний екскурс. *Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць*. Київ: Пед. думка, 2015. С. 49-54.
50. Пуїо О. Гра як засіб формування ціннісних орієнтацій дітей старшого дошкільного віку. *Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної*

- педагогічної освіти*, приурочений 100-річчю заснування Академії Наук України. Тернопіль: ТОККПО, 2018. Вип. 10. С. 19-23.
51. Пуйо О. До проблеми формування ціннісних орієнтацій дітей старшого дошкільного віку засобами рухливої гри в закладах дошкільної освіти. *Народна освіта*. 2019. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2019_2_10 (дата звернення: 29.06.2023).
52. Пуйо О. Стан роботи закладів дошкільної освіти щодо формування ціннісних орієнтацій старших дошкільників за допомогою рухливих ігор. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2019. № 32 (2). С. 92-98.
53. Пуйо О. Які ціннісні орієнтації формуються в рухливих іграх дошкільнят. *Scientific Journal Virtus*. 2020. №43(April). С. 151-154.
54. Рогальська Н. Сучасне програмно-методичне забезпечення ігрової компетенції дітей-дошкільників в контексті ідей Ф. Фребеля. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Педагогіка*. 2014. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/2841/1/MODERN%20software%20support%20of%20the%20game%20competence%20child%20preschooler%20IN%20THE%20IDEAS%20F.FREBELYA.pdf> (дата звернення: 29.07.2023).
55. Рожок Т., Костецька О. Від маленької цеглинка – до розумної дитинки: дидактично-ігровий посібник. Вінниця: КУ «ММК». 2018. 15 с.
56. Рудківська Н. Співвідношення ігор і вправ у забезпеченні розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 41, том 3, 2021. С. 181-187. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/41_2021/part_3/29.pdf (дата звернення: 10.05.2023)
57. Сердюк І. Деякі аспекти використання ігрових технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. *SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF»*. 2020. №1 (34). С. 208-213.

58. Стаєнна О. Роль дорослого в дитячій грі. *Палітра педагога: науково-методичний додаток до журналу «Дошкільне виховання»*. 2017. №1. С. 3-5.
59. Стаєнна О. Ігрова діяльність дошкільників: сучасний формат. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 38-42.
60. Столяр М., Береговська Т. Право дитини на гру: чому це важливо для гармонійного розвитку дошкільнят. *Нова Українська школа*. 2021. С. 23-26.
URL: <https://nus.org.ua/articles/pravo-dytyny-na-gru-chomu-tse-vazhlyvo-dlya-garmonijnogo-rozvytku-doshkilnyat> (дата звернення: 22.03.2023)
61. Тарасенко Г. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посібник Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 320 с.
62. Теорія та технології розвитку дитячої художньої творчості: навч.-метод. посібник / укладач Н.Каньоса. Кам'янець-Подільський, 2015. 188 с.
63. Федорова М. Особливості ігрової компетентності дитини у контексті наступності між дошкільною освітою і початковою школою. *Система підготовки майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: монографія / за заг. редакцією В. Литнєва, Н. Колесник, Т. Завязун*. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2019. С. 300-314.
64. Федорова М. Теорія і методика ігрової діяльності дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Житомир: ФОП Левковець, 2018. 149 с.
65. Фомінська Г. Гра як засіб розвитку комунікативної компетентності дітей дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями: кваліфікаційна робота / Г. Фомінська; наук. кер. А.Пехарева. Харків, 2022. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2918> (дата звернення: 18.05.2023)
66. Чернега Н. Організація ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку. Діяльність дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2021 URL:

<https://vseosvita.ua/library/organizacia-igrovoi-dialnosti-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-166115.html> (дата звернення: 11.04.2023)

67. Чумарна М. Рухливі розвивальні ігри для талановитих і кмітливих: від 5 до 12. Тернопіль, 2017. 72 с.
68. Шулигіна Р. Ігрова діяльність як засіб виховання. *Вісник Інституту розвитку дитини*. 2011. С. 116-121. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/14064> (дата звернення: 22.04.2023).
69. Шуть М. Сучасна ігрова педагогіка: гра наче справжнє життя. *Вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди*. 2022. С. 77-79 URL: <https://oplatforma.com.ua/article/1557-suchasna-grova-pedagogka> (дата звернення: 16.06.2023)
70. Щербакова К. Спільні ігри дошкільників як одна з умов виховання толерантності. *Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського*. 2014. Вип. 114. С. 318-321.
71. Burn A., Richards C. *Children's Games in the New Media Age*. Routledge, 2016. 238 s.
72. Jane P. Perry *Outdoor Play: Teaching Strategies With Young Children (Early Childhood Education, 80)*. Teachers College Press, 2001. 145 s.
73. Linda D. *Smart Pedagogy of Game-based Learning. Series : Advances in Game-Based Learning*. Springer, 2021. 238 s.
74. *My First Baby Games*. Harper Collins Publishers, 2001. URL: <https://www.harpercollins.com/products/my-firstbaby-games-public-domain?variant=32117650227234> (дата звернення: 02.05.2023).
75. Opie I., Opie P. *Children's Games in Street and Playground*. 2013. 464 s. URL: <https://www.amazon.com/Childrens-Games-Street-Playground-Iona/dp/1782500324> (дата звернення: 02.04.2023).